

ДО ЛІТОПISУ АКАДЕМІЇ

Володимир БАДЯК*кандидат історичних наук, доктор філософії в історичних науках,
професор кафедри гуманітарних наук***ЕПІЗОД З ІСТОРІЇ МИСТЕЦЬКОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 1961 РОКУ**

Анотація. У пропонованих документальних матеріалах часів де-сталінізації, або хрущовської відлиги розкривається складний процес стосунків між новопризначеним директором навчального закладу та групою викладачів-партійців, які часто не сприймали його вимоги, вважаючи дії нового керівника авторитарними, що викликало конфлікти, появу анонімного листа, адресованого в обком партії, відповідну реакцію, що складає одну із цікавих сторінок історії ЛНАМ.

Ключові слова: анонімний лист, дисципліна, авторитарність, керівник, викладачі-партійці.

Публікацію документальних матеріалів з історії Львівської національної академії мистецтв (до 1994 р. — Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва) започатковано на сторінках її “Вісника” 1993 р. (вип. 4) у розділі “До літопису інституту”.

Серед тогочасних публікацій відзначимо довідку “Про недоліки в роботі Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва”, яку підготував 1959 р. Львівський обком компартії, та виклад відповідної постанови від 27 лютого [1, 111-118]. Решта опублікованих матеріалів має суто інформативне призначення, що небавом (1996 р.) спонукало редколегію “Вісника” запровадити розділ “Хроніка подій. Життя академії” (від 1998 р. — “Життя академії. Хроніка подій”, вип. 9). Загалом цінність розділу незаперечна, проте треба мати на увазі, що в ньому зафіксовані лише факти, котрі не дають цілісного уявлення про їхню природу, розгорнуту картину подій, водночас вони, за потреби, будуть своєрідними відправними пунктами для виявлення об’єктивних чинників, що привели до відповідних наслідків.

Згадаємо мемуарні публікації. Попри природну їхню суб’єктивність, історія Академії була б дуже обділена, якби їх документально не фіксували. Жалкуємо, що надто мало. Найбільше “поталанило” в цьому сенсі випуску 7 “Вісника”, що присвячений 50-річчю Академії мистецтв. Його автори — викладачі та співробітники академії [2].

Значне уявлення про Інститут часів де-сталінізації отримує читач від коментарів про джерела, опублікованих з нагоди 65-річчя Інституту [3]. Для останнього це був час нестабільний, гострих конфліктів, взаємозвинувачень, аморальних вчинків, пиятик, що свідчать про безпорадність керівництва навести лад, зрештою, воно й не могло цього зробити, бо само, по суті, генерувало такий стан. У справі Інституту втручалася партійна організація. Її окремі активісти, емісари, фронтовики, наділені керівними й контролюючими функціями, визначали завдання в усіх ділянках навчально-виховного, науково-творчого та господарського процесу, вимагали їх виконання, що в тогочасних умовах було майже нереально. Ба більше, у когорті партійців найбільше було порушників порядку й дисципліни, починаючи від директора О. Сидорова. Станом справ займалися партійні органи, урядові структури, дійшовши висновку, що директора потрібно звільнити [4, спр. 36, арк. 21-29].

У вересні 1958 р. директорський кабінет зайняв 35-річний мистецтвознавець Яким Запаско. Його невеликі спогади “Нелегкі перші кроки” промовисто свідчать, яка дісталась йому спадщина і як він намагався зламати спротив тих, котрі не сприймали його дій. “Початок праці — важкий, дуже важкий”, — згадує він [2, 88]. Переписувати спогади немає сенсу, вони доступні, проте на окремі тези звернемо увагу, аби краще збагнути авторську позицію, оцінку подій, а також з’ясувати, про що волів він промовчати або сказати необ’єктивно.

Зі слів Я. Запаска довідуємося, що невелика група викладачів, які “робили в Інституті погоду”, дійшла висновку: новий директор “не ко двору”. Особливу активність виявляв навчальний майстер кафедри монументально-декоративного живопису, “малоосвічений”, “одіозний” В. Белов. Його функції як надісланого “комісара” — стежити й фіксувати, хто за-

ходив до директора та яка ведеться розмова. Директор пригрозив звільненням і той покинув кабінет.

Новації директора стосувалися запровадження двох курсів — історії українського образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, науково-творчих конференцій, української мови, а також попередження окремим працівникам, які Інститут перетворили на свою “годівничку”. На ці дії прозвучали погрози, мовляв, Запаско “владееет украинским языком, но сел на слишком наклонную плоскость, с которой скоро скатится вниз”. Були інсинуації, провокації, цькування порядних людей — художників. Якось один із завідувачів кафедр запитав, чому дозволяється працювати в Інституті фашистам і назвав старшу людину, шанованого митця. З етичних міркувань автор у спогадах не називає прізвищ, але спробуємо їх вирахувати далі, з’ясувавши деталі.

Парадокс тогочасної ситуації в тому, що опоненти нового директора І. Гуроров, В. Белов, В. Любчик та інші були в опозиції до попередніх директорів — Ф. Павлюченка, О. Сидорова, які не наводили порядку, зловживали службовим становищем тощо. Здавалося б, наміри Я. Запаска та опозиціонерів збігаються, але так не сталося. Новий директор — не художник, запроваджує українську мову, історію українського мистецтва, вимагає наукової роботи, не прислухається до порад, вдається до авторитарних методів і т. ін. Ці дії розвели їх по обидва боки барикад. Я. Запаско здійснив підбір і “розстановку” кадрів, які поділяли його наміри й практику, зміцнювали позиції, налагоджували дисципліну. На такій мажорній ноті закінчуються спогади, сягаючи 1960 р.

Але це буде згодом. Наразі в перші місяці його керівництва противники не вгамовувалися, вдалися до провокативних дій. Не минуло й місяця, як він запевняв Міністерство культури УРСР, що “в Інституті немає надмірностей в адміністративно-управлінському апараті” [3, 24]. Очевидно, туди надійшла відповідна скарга.

У кінці грудня 1958 р., згадує Я. Запаско, коли він поїхав у Москву захищати кандидатську дисертацію, противники навели працівників обкому партії в Інститут і показали ще незавершені в площинно-декоративному плані роботи студентів

четвертого й п’ятого курсів монументально-декоративного живопису Є. Лисика, О. Сопелкіна, О. Кіщенко, В. Товтіна, Р. Кільдібекова. Роботи віднесли в обком партії, де 25 грудня 1958 р. бюро обкому констатувало: в інституті з’явилися рецидиви формалізму — занепадницького буржуазного мистецтва. Бюро ухвалило звільнити Г. Леонова від обов’язків секретаря партійної організації Інституту, звернутися до Міністерства культури УРСР з пропозицією надіслати комісію для перевірки навчально-творчого процесу й вирішити питання про можливість перебування на посадах викладачів живопису Ю. Щербатенка, Р. Сильвестрова і завідувача кафедри Р. Сельського. Молодому директорові “вказали” і зобов’язали не допускати в навчальному процесі відхилень від принципу радянського мистецтва — соцреалізму.

В Інституті одразу з’ясували, хто відібрав і відніс у обком партії незавершені роботи, щоби позбутися небажаного директора. З намірами прорахувалися, а для кафедри, Інституту це мало тяжкі наслідки.

Комісія з Києва на чолі з директором інституту О. Пащенко не забарилася, вона підтвердила прояви формалізму. 3 червня 1959 р. наказом Міністерства культури УРСР звільнено названих викладачів з посад, С. Лазебу — від обов’язків заступника директора з наукової роботи, Є. Лисика — відраховано; до слова, він не мав образи на Я. Запаска. Як важкий удар сприйняв директор урядовий наказ припинити набір на спеціальності монументально-декоративного живопису й монументально-декоративної скульптури [2, 92-93].

Такою зринає картина в Інституті в спогадах Я. Запаска. Перші його кроки в директорському кріслі справді були “важкими”, але, на наше переконання, не закінчилися організаційними кадровими питаннями та закриттям згаданих (“елітних”) спеціальностей. Маємо небезпідставний сумнів, що їх закриття було “важким ударом” для Я. Запаска.

Повернемося до злочасних “незавершених” студентських робіт, що опинилися в обкомі партії. Прізвище ініціатора цієї провокації Я. Запаско не називає, мовляв, усім одразу стало зрозуміло хто це, але автор цих рядків, працюючи в Академії

понад 30 років, не наважиться його назвати. Напевно, хтось із членів бюро обкому партії оглядав ці роботи 25 грудня, відповідно оцінивши їх не без допомоги спеціалістів. Туди були запрошені завкафедри живопису (Р. Сельський), рисунку (І. Гуроров), інші викладачі [1, 29-30]. Проте остаточний вердикт оголошено в постанові бюро обкому партії через два місяці — 27 лютого на підставі аналізу стану справ у ЛДПДМ, викладених у “Довідці”.

Постанова обкому партії вимагала звільнити комуніста С. Лазебу від обов’язків заступника директора, викладачів (не називаючи прізвищ) з роботи, які не спромоглися виховувати студентів у дусі відданості мистецтву соціалістичного реалізму, зміцнити кафедру марксизму-ленінізму досвідченими викладачами, і далі, як мовиться, за текстом: переймати досвід інших вузів, зміцнювати зв’язок з промисловими підприємствами, партбюро (т. Леонов) переглянути форми ідейно-виховної роботи і т. ін., і т. п. [1, 117-118; 5, спр. 300, арк. 86-89].

Наказ Міністерства культури УРСР від 3 червня 1959 р. персоналізований, тобто, названі прізвища викладачів, яких треба покарати, звільнити; мусив звільнитися і завідувач кафедри марксизму-ленінізму Г. Полубічко [5, спр. 300, арк. 86-89]. У наказі немає жодної згадки про закриття “елітних” спеціальностей, зауважено й інші принципові фактажні розбіжності із згаданими документами та спогадами Я. Запаска. Його зустріч з О. Пащенком була кулуарною, під час якої, переконуюємося, вирішувалася доля викладачів, студентів живописного та скульптурного відділів.

Напевно, у такій партійно-урядовій “розбірці” був насамперед зацікавлений Я. Запаско. Новий і тямущий керівник радянської установи прагнув якнайшвидше оприлюднити весь негатив свого попередника, аби потім не навішували на нього самого. Не маємо підстав підозрювати, що Я. Запаско саме так учинив, але якщо це збіг обставин, то спрацював на його користь. Партійні органи висунули його на цю дражливу для них ділянку й надавали всіляку підтримку.

Живописний і скульптурний відділи, що епізодично створювали дисконформ чинownikам та ідеологічним наглядчачам, відхо-

дили в небуття. На відміну від попередників, низки живописців, графіків, що бунтували, але якось зуміли врятувати ці відділи від періодичних намірів їх закрити, Я. Запаско таких зусиль не докладав. У грудні 1960 р. він підсумував цю епопею: “наш вуз буде винятково декоративно-прикладний і не конкуруватиме зі станковим”. На з’їзді художників була рішуче засуджена думка, що живопис і скульптура є провідними серед інших спеціальностей. Прояви формалізму на відділенні живопису, очевидно, посилили негативне ставлення до них [4, спр. 36, арк. 41].

У власних спогадах Я. Запаско постає як людина, що співчувала Є. Лисику, який згодом став видатним художником, відзначеним багатьма нагородами. Насправді Є. Лисика відрахували з Інституту ще до обкомівської постанови, себто, заздалегідь, продемонструвавши партійній владі, що “недоліки бачимо, боремось з ними”. Такий маневр поціновувався владою, він пом’якшував покарання тим керівникам, де проявлялися ідеологічні збочення. 17 лютого 1959 р. на відкритих партійних зборах, котрі підсумовували рішення ХХІ з’їзду КПРС, Я. Запаско заявив: “Мистецтво — ідеологічна зброя комуністичного виховання. Вона повинна вестись на реалістичній основі і жодні спроби відвернути його від серйозних завдань не мали підтримки”. Дехто відійшов від реалізму. “Прояви формалізму в нашому інституті студентом Лисиком, Кіщенком та іншими отримали відсіч з боку викладачів і студентів. Це ревізійні погляди — з чим не може миритися наш інститутський колектив. Ми відрахували студента Лисика і будемо відраховувати й інших студентів, котрі не хочуть виправляти своїх помилок... У Московському й Київському інститутах за такі прояви (формалізму) відраховано декілька студентів і викладача. Наше завдання поліпшити навчання. Це буде нашою відповіддю на заклик партії” [4, спр. 43, арк. 12].

Збіг рік, Є. Лисика відновили в Інституті. Проте в березні того ж 1960 р. він знову фігурує в негативному контексті. На партійних зборах Я. Запаско констатує, що Лисик, Товтін, Сопелкін захоплюються формалізмом, а С. Лазеба жалкує: Лисика передчасно відновили, нехай би два роки попрацював на вироб-

ництві, приніс добру характеристику [4, спр. 42, арк. 21, 24].

Складніше було з І. Северою. На початках Я. Запаско із симпатією ставився до нього як шанованого митця. Після кадрового “перетрусу” його обрано і затверджено завідувачем кафедри скульптури (1959 р.), але опоненти директора цим не були задоволені. За нашими міркуваннями, І. Севера — це той “фашист”, який не повинен працювати в Інституті. Міг це сказати І. Гуторов. Він, викладаючи на кафедрі рисунку й навіть очолюючи її, мав непереборну антипатію до І. Севери, звинувачував його в “антирадянських виступах”, пластичному відтворенні образів німців під час окупації, тоді як І. Гуторов захищав Батьківщину [4, спр. 40, арк. 57, 63].

Профашистських ярликів, на які вказує Я. Запаско, у документах не виявлено, але в усній формі вони могли прозвучати.

Іван Севера під час Другої світової війни працював у Німеччині, Берліні, створив серію пластичних робіт, але не лідерів Рейху, що, однак, було великим компроматом його особи, проте під час війни повернувся у Львів і, на відміну від багатьох митців, не емігрував на Захід з відступом німецьких військ, що було великим плюсом, тобто, не уникав радянського режиму. Будучи одним з фундаторів ЛДПДМ, він не сприймав методику радянської вищої школи, котра вимагала обліку (ведення журналів), розроблення планів, написання рекомендацій до занять і т. ін., і т. п., через що мав неприємності, конфлікти з керівництвом. Водночас як знавець західноєвропейського мистецтва, фахівець, скульптор реалістичних переконань був шанований насамперед серед здібного студентства.

“Такого” І. Северу застав Я. Запаско. Після призначення І. Севери завідувачем, звинувачення не вгасали, навіть посилювалися, особливо від “колег” з кафедри, новопризначеної партійної функціонерки К. Юріної. Я. Запаско дійшов висновку, що справи на кафедрі скульптури погані, І. Севера старий, треба зміцнювати її керівництво [4, спр. 47, арк. 5]. Очевидно, дирекція звернулася до Міністерства культури УРСР, яке, після перевірки комісією, визнало незадовільним керівництво роботою кафедри, звеліло провести достроковий конкурс на заміщення посади завідувача [5, спр. 386, арк. 25].

Іван Севера сприйняв цей поворот емоційно, апелював у партбюро, навіть судився і виграв якусь грошову компенсацію [4, спр. 47, арк. 5; 5, спр. 386, арк. 25], але не більше. На жаль, скупа інформація в архівній справі не прояснює ситуацію докладніше.

Спротив Я. Запаску чинили й він мав підстави нарікати, що було йому “важко”. Своєрідну форму “помсти” “шефові” обрав І. Гуторов. У цікавій автобіографічній праці, але не позбавленій місцями недоречностей, тверджень, що межують з фантазією, згадується і Я. Запаско, проте лише раз і, звичайно, у негативному контексті в період горбачовської “перестройки”, коли “керівна і спрямовуюча” КПРС катастрофічно розвалювалася й серед її майже “перших” (о диво!) руйнівників, котрі з огидою здали партійні квитки, був І. Гуторов. Він на схилі літ збагнув, що жив в “утопії і обмані”, а Я. Запаско разом з партначальницею (секретарем парторганізації) К. Юріною, коли побачили заяву І. Гуторова про вихід з партії, запінившись, кричали, що будуть боротися за партію, за збереження партійної організації, а не по-богузьки втікати в кущі, як це роблять Гуторов та інші переродженці, типу колишнього секретаря партійної організації Бадяка [6, 202].

Бажання “насолити” Я. Запаску зрозуміле, це, по-перше, а, по-друге, К. Юріної вже давно не було в Інституті, і, по-третє, автор цих рядків, який удостоївся честі потрапити у працю одного з так званих фундаторів ЛНАМ, ніколи не був секретарем партійної організації.

На цю гуторовську філіппіку Я. Запаско публічно не відреагував, дошкульнішим був інший посил — анонімний лист від “колективу ЛДПДМ” в обком партії.

Анонімні листи широко практикувалися в СРСР. Вони переслідували принаймні дві мети: домогтися покарання кривдників, переважно керівників, або паплюжити чесних людей, які в чомусь не догодили аноніму. І в першому, і в другому випадках були підстави не оприлюднювати свого прізвища.

В абсолютній більшості органи, куди адресувалися анонімки, особливо від імені відомих колективів, реагували. Якщо відверто, радянський режим був замовником анонімок, витворив мережу анонімних доносів (сексот — секретних повідомителів), усіляко їх підтримував, у тому числі фінансово винагороджував.

За анонімний лист, що опинився на столі першої обкомівської персони, ніхто нікого не винагороджував. Була вказівка перевірити викладене, вжити відповідних заходів.

Публікація листа і супровідних матеріалів, виявлених в архіві [7], має на меті, по-перше, висвітлити одну із сторінок історії навчального закладу віддалених років, по-друге, ознайомити читачів з процедурою розгляду листа, як його приймали, оцінювали, ухвалювали заходи.

Стилістику й мову документів збережено.

1. Декоративно-ужиткове та образотворче мистецтво: історія, теорія, практика // Вісник ЛДПДМ. — Вип. 5. — Львів, 1994. — 130 с.
2. Вісник Львівської академії мистецтв. — Вип. 7. — Львів, 1996. — 114 с.
3. Бадяк В. Джерела з історії Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва періоду деєсталинізації // Вісник Львівської національної академії мистецтв. — Вип. 22. — Львів: ЛНАМ, 2011. — С. 3-35.
4. Державний архів Львівської області (ДАЛО). — Ф. П. — 1838. — Оп. 1.
5. ДАЛО. — Ф. Р. — 1653. — Оп. 1.
6. Гуторов И. Эпизоды жизни в утопии и обмане. — Львов: Вільна Україна, 1998. — 240 с.
7. ДАЛО. — Ф. П. — 3. — Оп. 8. — Спр. 296. — Арк. 93-106.

ДОВІДКА

По анонімному листу на ім'я першого секретаря обкому КП України тов. Грушецького І.С.

Автори листа порушують питання про стиль і методи керівництва з боку ректора Львівського інституту прикладного і декоративного мистецтва т. Запаска.

Відділ науки і культури надіслав до інституту комісію, яка детально ознайомилася з роботою цього учбового закладу, з методами керівництва тов. Запаска.

Комісія встановила, що деякі факти, вказані в листі, підтвердились, але не в такому вигляді, як писали про це автори листа.

Висновки комісії були обговорені на розширеному засіданні партійного бюро інституту. Партійне бюро прийняло відповідне рішення, спрямоване на поліпшення учбової та виховної роботи в інституті, вказало т. Запаску на необхідність більш тісного ділового і товариського контакту з колективом.

Всі матеріали додаються.

Інструктор відділу науки і культури
Львівського обкому КП України
В. Козут
6.01.1962 р.

Секретарю ОК КПУ г. Львова
тов. Грушецькому.
Копія: министру культури УРСР
тов. Бабийчуку
Копія: Редактору газети "Правда"

Может ли во главе советского учреждения стоять человек, который всегда стремится стоять выше коллектива?

Чоловек грубый, невыдержанный, самолюбивый, незнающий других мнений, кроме своего собственного, нелюбящий критики и ненавидящий тех, кто критикует.

Чоловек, деловые качества которого можно поддать сомнению? Да, может, но случайно, в следствие ошибки тех, которые к нему не присмотрелись.

Речь идет о директоре Львовского института прикладного и декоративного искусства Запаско Акиме Прохоровиче. Наше высшее учебное заведение призвано воспитывать в духе коммунистических идеалов нашу советскую молодежь, давать ей глубокие знания, прививать любовь к труду, окружающей природе нашей прекрасной Родины, и главное — любовь к человеку — строителю прекрасного будущего — коммунизма.

В стенах нашего института учится талантливая молодежь — будущие мастера декоративного искусства. Воспитывают и обучают эту молодёжь знающие, — художники, скульпторы, имена многих из них хорошо известны советским людям и которые пользуются заслуженным авторитетом среди членов коллектива и студентов.

И вот во главе такого коллектива оказался А.П. Запаско, который своими деспотическими методами руководства на протяжении двух с половиной лет обрел себе славу черствого самодура.

Чтобы не быть голословным, нужно привести несколько фактов, характеризующих лицо этого человека.

У Запаско А.П. виработался своєобразний стиль адміністрування. Он считает, что его дело — только приказывать, а дело подчиненных — выполнять.

Уже с самого начала своего прибывания на посту директора он издал несколько приказов, объявляющих выговора и другие административные взыскания многим сотрудникам.

За два года сместил семь секретарей, пять заведующих хозяйством, троих заместителей по административно-хозяйственной части. Предпоследнего заместителя по АХЧ коммуниста тов. Хищенко Владислава Иссидоровича довел до того, что залеченный ранее туберкулез вспыхнул в следствие нервного потрясения с новой силой и он слег надолго в больницу.

На его место был поставлен человек, угодливый Запаско.

Техническому персоналу Запаско А.П. устраивает розносы, не брезгуя при этом оскорбительными метафорами.

Уборщицу т. Козак Людвигу, одинокую мать двух детей, он грубо, применяя физическую силу, вытолкнул с кафедры текстиля. Старшего лаборанта в возрасте 62 года Кравченко А.Г. толкнул в грудь рукой за опоздание на работу 5 минут. Завхозу т. Кучмину, отцу четырех детей он постоянно грозит выгнать его с работы, а также на такой линии находятся тт. Михайлишин (комендант общежития), Николюк (слесарь-электрик, на которого был приказ о переводе его на полставки), старший лаборант Самойлов, подсобный рабочий Козак Алексей.

Советский человек трудится не за страх, а за совесть, но у каждого есть свои особенности, могут быть и недостатки в работе. Долг руководителя, как старшего товарища — уметь вовремя приходить на помощь своему подчиненному, поддерживать и развивать в нем положительное, помогать ему избавляться от плохого.

Этого, разумеется, не сделаешь только силой приказа, или распоряжения, нужны терпение, выдержка и умение воспитывать людей, а этих качеств у Запаско нет.

Понятно, что от такого обращения с людьми в коллективе вянет все живое и творческое, притупляется чувство ответственности, гаснет инициатива. Это усугубляется еще тем, что Запаско окружил себя подхалимами вроде Кириленко, Арофкина, Фылык и др., а также людьми, которые оберегают

его от критики в лице секретаря партийной организации тов. Юриной Екатерины Алексеевны.

Запаско А.П. к тому же научный работник (или стремится таковым быть) все свое рабочее время в институте он использует для сочинения научных статей на соискание звания доцента (и для получения больших гонораров).

В это время приема у него нет, и дверь его кабинета для всех закрыта, а этим делом должен был заниматься дома, так как делают все научные работники.

Он критикует своих коллег, преподавателей, доцентов, и даже обличает их в формализме. Так он вынес приговор произведениям известных художников г. Львова коммунистам, доцентам тт. Гуророву И.Ф., Любчику В.А., произведения которых пользуются признанием.

Он изводит старшего преподавателя кафедры текстиля т. Бельтюкову А.П. своим едким замечанием по адресу ее работы.

Зам. директора по учебно-научной части тов. Ткаченко Ф.В. — опытный педагог, хороший администратор, который пользуется всеобщим уважением всех преподавателей, служащих и студентов, был вынужден (по предложению Запаско) написать заявление об увольнении с занимаемой должности заместителя директора и перейти на ниже стоящую должность.

Но и это не последняя жертва самоуправства Запаско. Каждый день слышатся его угрожающие возгласы: Выгоню, накажу и т. д.

Сначала может показаться, что коллектив, коммунисты, профсоюзная организация не пытались унять зарвавшегося директора, но это не так. Коммунисты пытались предостеречь Запаско (а он ведь коммунист, и это обидно) от неверного шага, но он счел советы коммунистов за покушение на его права.

Не раз пытались коммунисты помочь директору установить здоровые взаимоотношения с подчиненными, но тщетно.

За подобную попытку коммунист тов. Савельева Мария Алексеевна, старший бухгалтер института, поплатилась новыми оскорблениями. Запаско криком “Вон из кабинета!” и сказал ей подать заявление об освобождении.

На отчетно-выборном партийном собрании, которое состоялось 27 мая 1961 года, Запаско в партийное бюро не прошел, так

как он и двое других имели равное количество голосов и лишь при повторном голосовании он прошол в партбюро института, и то лишь благодаря тому, что секретарь парторганизации института тов. Юрина Е.А., которая всячески оберегает Запаско, провела соответствующую агитацию среди некоторых коммунистов.

Уже этот факт говорит о непопулярности Запаско. Представитель Ленинского РК КПУ тов. Горобец, присутствующий на собрании, не сделал выводов из этого факта.

С каждым днем Запаско все больше теряет контакт со своими подчиненными и студентами института. Он царствует, но не правит институтом. Никто не хочет встречаться с ним, делиться с ним своими радостями и горем, являються к нему лишь по звонку.

А ведь как администратор, Запаско не блещет ни знанием, ни способностями. Многое ему можно было бы подсказать, посоветовать. Помещение института запущено. Во многих кабинетах нет даже простой необходимой мебели, в мастерских нет необходимого инвентаря и оборудования. В запущенном состоянии находится общежитие студентов по ул. Армянской 23, куда очень редко заходит Запаско, чтобы поинтересоваться как живут студенты, в чем они нуждаются. Интересно, знает ли он какими презрительными кличками его называют студенты?

Все, что писалось выше о виде, какой имеет служебное помещение и общежитие студентов, нельзя написать о директорском кабинете Запаско.

Тут есть и дорогие ковры, мягкая роскошная мебель, шкафы, большой письменный стол, первоклассный приемник-радиола. И в таком роскошном кабинете за большим письменным столом восседает директор Запаско А.П., о котором можно было бы написать еще больше, но к сожалению, не хорошего, а плохого.

Но написать было необходимо, ибо умолчать об этом нельзя.

Просим не воспринимать это письмо как анонимное, а разобраться, по существу, на месте.

*Профессорско-преподавательский,
административно-ученый
персонал ЛГИПДИ*

12.06.1961

Львівський обком КП України
Відділ науки і культури

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Згідно з Вашим дорученням ми перевірили факти, викладені в анонімному листі викладачів і адміністративно-учбових працівників ЛДІПДМ на ім'я секретаря обкому КП України тов. Грушецького І.С.

Під час перевірки ми провели бесіди з багатьма працівниками ЛДІПДМ (всього 26 чол.), серед яких — завідувачі кафедрами, провідні викладачі і творчі працівники, майстри, учбово-технічний і адміністративний обслуговуючий персонал, комуністи і безпартійні.

Перевіркою встановлено, що факти, зв'язані з поведінкою директора інституту Запаска А.П., як людини грубої, свавільної, з навиками директора, відірваної від колективу і т.п. /див. лист/ — в більшості підтвердились, проте не в такому вигляді, як пишуть автори листа.

Наприклад, колишній заступник директора по АГЧ комуніст тов. Хищенко В.І. дійсно залишив роботу за станом здоров'я, але з хорошим відгуком дирекції, яка задовольнила прохання тов. Хищенка.

Прибиральницю тов. Козак Людвигу, яка під час проведення занять хотіла зайти в аудиторію, щоб викликати студента, директор тов. Запаско А.П. зупинив, узявши за руку і сказав, що заходити в аудиторію в час лекцій не дозволяється.

Старшого лаборанта Кравченка А.Г. директор тов. Запаско А.П. зупинив при вході в інститут (перевіряючи своєчасність виходу на роботу) і, вислухавши його пояснення про причину запізнення на кілька хвилин, торкнув рукою зі словами "проходьте".

Завгоспові Кучміну директор тов. Запаско А.П. дійсно говорив, що звільнить його з роботи, але цього працівника, який уже не раз провинився, дійсно потрібно суворо покарати (особливо після останнього випадку, коли завгосп Кучмін за фальшивим дорученням отримав на базі для потреб інституту 10 літрів чистого спирту і не доставив його на місце призначення).

Комендант гуртожитку тов. Михайлишин неодноразово одержував зауваження від директора щодо піднесення вимогливості до студентів, які мешкають в гуртожитку, але, за словами тов. Михайлишина, в принципі ці зауваження справедливі і не говорять про необ'єктивне ставлення до нього з боку директора.

Слюсаря-електрика Николюка директор інституту, одержавши відповідне роз'яснення з Міністерства, дійсно перевів на півставки з тим, щоб на другу половину ставки зарахувати слюсаря-водопровідника, дуже потрібного в інституті (тов. Николук цих обов'язків не виконує, мотивуючи, що він тільки електрик). Тепер наказ директора відмінений, а дане питання, очевидно, може бути розв'язане тільки після відповідних змін в штатному розписі.

Старший лаборант Самойлов одержав (за кілька років) три догани від директора, проте певні підстави для цього були.

Підсобний робітник тов. Козак Олексій неодноразово одержував зауваження (особливо після приходу на пост заступника по адмінгосподарській частині тов. Кириленка) за неявку на роботу чи порушення інших розпоряджень; проте після врегулювання робочого часу і обсягу роботи тов. Козака таких зауважень більше не було.

В листі говориться: “Не раз пытались коммунисты помочь директору установить здоровые взаимоотношения с подчиненными, но тщетно.

За подобную попытку коммунист тов. Савельева Мария Алексеевна, старший бухгалтер института, поплатилась новыми оскорблениями. Запаско криком “Вон из кабинета!” и сказал ей о подаче ней заявления об освобождении”.

Справді, відносини директора і старшого бухгалтера інституту не можуть вважатись нормальними. Причиною цього є те, що тов. Савельева М.О., як комуніст, не прагне до контакту з директором, а в кожному випадку намагається протиставити “свою лінію” директорській, підтримуючи, зокрема, всіх тих людей, яким робить зауваження директор або накладає на них адміністративне стягнення. І вже зовсім не рахується тов. Савельева М.О. з розпорядженнями заступника по АГЧ тов. Кириленка, вважаючи і заявляючи, що вона — “перша особа

в інституті після директора”. Таке становище часто породжує непотрібні службові й громадські конфлікти.

Крім Савельєвої М.О., в такій же ролі постійного протиставлення себе директорові виступають учб. майстер Белов, доценти Гуроров та Любчик. Це негативно відбивається на житті всього колективу, створює настрій непевності, тривоги, паралізує хороші починання. Ось чому мають рацію товариші, які прямо заявляють про необхідність оздоровлення колективу інституту, приборкання демагогів і дезорганізаторів.

Отже, факти, перераховані вище, якісно мали місце. Проте робити висновок, що “от такого общения с людьми в коллективе вянет все живое и творческое, притупляется чувство ответственности, гаснет инициатива” — було б неправильно, тому що всі згадані випадки пов'язані з прагненням директора налагодити трудову дисципліну, учбовий процес, виконати виробничі й учбові плани.

Переважає більшість працівників інституту, з якими проводились бесіди, — завідувачі кафедрами, викладачі, майстри, адміністративно-господарські працівники — заявляють, що за час роботи тов. Запаска А.П. справи в інституті покращились, налагодилась трудова дисципліна, зникла розхлябаність, нехтування своїми обов'язками та ін. — речі, які раніше з тих чи інших причин вважались допустимими.

Секретар парторганізації інституту тов. Юріна К.О. енергійно підтримує директора в справі налагодження порядку, поліпшення учбового процесу. Звинувачення в тому, що тов. Юріна К.О. тільки те й робить, що оберігає від критики директора — невірні.

Проте слід підкреслити, що у відносинах директора інституту тов. Запаска А.П. з колективом працівників не все гаразд — часто їм бракує людяності, одвертості, взаєморозуміння. Тов. Юріна К.О. повинна активніше впливати на те, що такі риси як сухість, черствість не проявлялися у відносинах директора з своїми підлеглими. Зокрема, тов. Запаско А.П. не знайшов спільної мови із своїм заступником по учбовій частині тов. Ткаченком, який справді з тяжким настроєм подав заяву про звільнення. Звільнення тов. Ткаченка з посади заступника

директора в даному разі надто негативно відбилосся на взаєминах колективу і директора, може бути використане окремими людьми в демагогічних цілях.

Автори листа неправильно заявляють, що тов. Запаско А.П. відірваний від інститутського життя, що “все своє робоче время в институте он использует для сочинения научных статей на соискание звания доцента (и для получения больших гонораров)”. Факти говорять про інше: тов. Запаско пильно слідкує за учбовим процесом, буває на кафедрах, на заняттях, в студентському гуртожитку і т.п. Свою наукову роботу він пов'язав з профілем інституту (працює над монографією “Українське народне килимарство” — не в службовому кабінеті). За час роботи тов. Запаска А.П. директора інституту вийшла єдина поки що наукова збірка — “Наукові записки,” вип. I, Львів, 1960 рік. Бажано, щоб і далі наукова робота в інституті не завмирала, а зацікавлювала все більше наукових і творчих працівників.

Крім зазначених в листі і з'ясованих фактів, під час їх перевірки виявилось, що в роботі інституту є інші серйозні недоліки, які досі не стали в центрі уваги партійної організації, але мають серйозний вплив на все життя колективу інституту.

Тривалий час в інституті йдуть розмови про ліквідацію двох факультетів (монументального і декоративного живопису та монументальної і декоративної скульптури). За розпорядженням Міністерства культури на ці факультети вже третій рік немає набору студентів. В зв'язку з цим група працівників інституту (серед них — доценти Гуроров І.Ф., Любчик В.О. та інші) обвинувачує директора і секретаря парторганізації в тому, що вони не ведуть боротьби за збереження цих факультетів. Директор і секретар парторганізації пояснили свою позицію тим, що рішенням вченої ради кафедри монументального і декоративного живопису та монументальної і декоративної скульптури давно були зобов'язані подати розроблений проект зміненого профілю факультетів, які ліквіднуються, проте вони й досі цього не зробили. Питання існування двох згаданих факультетів — основна причина довготривалих розходжень і дискусій серед колективу інституту.

На нашу думку, ці факультети можуть бути перспективними при умові докорінної перебудови в напрямі їх дійсної спеціалізації, зв'язку з виробництвом та завданнями, які вирішує сьогодні радянська архітектура. За відсутністю спеціалістів викладання на кафедрі монументального і декоративного живопису ведуть художники-станковисти, внаслідок чого група дипломантів, випускників цього року (якими керував тов. Любчик В.О.) одержала як максимально можливі задовільні оцінки. Таке становище ставить під загрозу підготовку спеціалістів у майбутньому. Парторганізація інституту повинна спрямувати колектив на чітке визначення дальшої перспективи розвитку інституту, залучивши до цієї роботи всіх творчих і наукових працівників.

Колектив інституту недостатньо пов'язує свою роботу з виробництвом, не розробляє питань технології та економічності художніх виробів, які розробляються інститутом. Внаслідок цього вироби в більшості не впроваджуються в життя, залишаючись музейними експонатами, а випускники інституту не можуть знайти роботи за одержаною кваліфікацією і влаштовуються на випадкових посадах, в той час як мебльова, керамічна промисловість і будівельні та архітектурні організації відчувають в них гостру потребу.

Ці животрепетні проблеми по-діловому не вирішуються партійною організацією. Партійні збори часто зводяться до непотрібної дискусійності, коли ініціатива переходить до балакунів, людей, які виступають не по суті, а з критикою заради критики.

Необхідно вказати на неорганізовану поведінку майстра комуніста Белова, який, на думку більшості товаришів — працівників інституту, заважає нормальній роботі, необгрунтовано ставить під сумнів дії дирекції, парторганізації, навіть керівних партійних органів, а також своїх товаришів по професії; майстер Белов недоброякісно проводить заняття з студентами, не забезпечує виконання виробничих завдань, або свідомо зриває їх, допускає легковажні, аморальні висловлювання. Справа дійшла до того, що студенти звернулися з колективною заявою до партбюро інституту з категоричним проханням звільнити їх від такого майстра.

Завідуючий кафедрою монументального і декоративного живопису тов. Довбушинський Д.Д. подав заяву про звільнення, мотивуючи це тим, що він не може працювати з майстром Беловим, який своєю поведінкою лише дезорганізує колектив. Як заявляють працівники інституту, майстер Белов проголосив лозунг “чим більше у нас безладдя — тим краще” — і всіляко проводить його в життя. Групуючи навколо себе всіх “невдоволених”, майстер Белов веде боротьбу проти розпоряджень адміністрації, створює атмосферу нервозності, недовіри, неприязні. Він заявляє, що він нікого не боїться, що ніхто з ним нічого не зробить, тому що він комуніст з 1926 року, і, крім того, хворий. Справді, бачачи, що вчинки Белова завжди проходять безкарно, інші люди починають мимоволі переконуватися, мовляв, так і повинно бути.

Комісія вважає, що дальше перебування майстра Белова на роботі в інституті неможливе.

Дирекція і парторганізація проявляють нерішучість у боротьбі з окремими проявами безгосподарності і розбазарювання державного майна (безконтрольність у ставленні до завгоспа Кучмина, безконтрольність під час списування майна ліквідованої військової кафедри і ін.). В інституті допускаються порушення штатно-фінансової дисципліни (секретар учбової частини працює на посаді ст. лаборанта кафедри марксизму-ленінізму, фотограф — також на посаді ст. лаборанта учбової кафедри, шофер — на посаді підсобного робітника). Старший бухгалтер Савельєва М.О. своєчасно не попереджує про ці порушення.

Робота дирекції і парторганізації інституту повинна бути спрямована на розв'язання найважливіших учбово-виробничих завдань — це дасть змогу згуртувати науково-творчий колектив і покладе край непотрібним чварам і групівщині.

Члени комісії:

Дорошенко І.І (доц. Львівського держуніверситету, позаштатний інструктор обкому КПУ); Філонов М.Я. (директор Львівської картинної галереї); Иванов В.П (ст. інспектор відділу мистецтв обл. відділу культури)

Державний архів Львівської області. — Ф.П. — 3. — Оп. 8. — Спр. 296. — арк. 93-106.

ПРОТОКОЛ №5

засідання партійного бюро парторганізації Львовського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва от 15 ноября 1961 года

Присутствовали:

а) члени партійного бюро: Юрина Е.А., Запаско А.П., Рахно Н.И., Смирнов Н.А., Вторущин И.К., Любчик В.А.

б) приглашенные: Гуроров И.Ф., Довбошинский Д.Д., Беляев М.В., Борисенко В., Курилич М.В., Штернштейн Л.И., Порожняк Т.М., Арофкин Є.В., Кириленко Д.Е., Савельєва М.А., Чалый Н.Ф., Сельский Р.Ю., Булашевич В.И., Севера И.В.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Обсуждение выводов комиссии Львовского обкома КПУ по анонимному письму.

Слушали: Обсуждение выводов комиссии Львовского обкома КПУ (Информация секретаря партійного бюро тов. Юриной Е. А.).

Выступления:

Вопросы:

1. Гуроров — Я прошу тов. Дорошенко пояснить о выводах комиссии.

2. Белов — Что, комиссия полномочна делать выводы о моем пребывании в институте?

3. Савельєва — Кто писал выводы комиссии? Или одна комиссия, или вместе с опрашиваемыми? Откуда взяты данные о том, что бухгалтерия незаконно списала хозяйство военной кафедры?

4. Порожняк — Я прошу пояснить о выводах комиссии в том, что наши выпускники устраиваются на случайных должностях.

5. Любчик — Я прошу пояснить тов. Дорошенко о том, что на кафедре декоративно-монументальной живописи преподают не специалисты.

6. *Гуторов* — На каких данных комиссия делала выводы о том, что на кафедрах живописи и скульптуры работают преподаватели не специалисты.

7. *Белов* — Я прошу объяснить, будет ли мое персональное дело разбираться на бюро.

8. *Севера* — Почему комиссия не вызывает меня?

9. *Смирнов* — Почему на заседании бюро не присутствуют остальные члены комиссии?

10. *Дорошенко* (ответы) — Вся комиссия не могла сегодня присутствовать на бюро, т.к. члены ее заняты на работе. Выводы мы делали, исходя из того, если факты были убедительные. Когда нам, комиссии, дали поручение о проверке, нам дали установку провести проверку фактов, указанных в письме, и, кроме того, познакомиться с состоянием дела в институте. В своих выводах мы не сводили вопрос к анонимному письму, а выяснили, что есть ненормального в работе института. Обком партии заинтересован в том, чтобы помочь институту.

На вопрос тов. Гуторова отвечаю, что отдельных выводов по выборам в партбюро комиссия не делала.

На вопрос тов. Белова — комиссия не увольняла тов. Белова, а только сделала выводы.

На вопрос тов. Савельевой отвечаю, что комиссия сделала вывод, что бухгалтер должен знать, кто на каких должностях работает.

На вопрос тов. Порожняка отвечаю, что в выводах комиссия о выпускниках исходила не из обобщения, а из отдельных случаев.

На вопрос тов. Любчика — комиссия сделала вывод о том, что на кафедре живописи преподают не специалисты, исходя из данных обкома партии и докладной председателя ГЭК тов. Заболотного. Комиссия сделала свои выводы и подала их туда, откуда она получила задание. Сейчас выводы комиссии перед всеми членами бюро — обсуждайте их.

На вопрос тов. Белова — отвечаю, что комиссия сделала выводы о Белове, исходя из многочисленных заявлений сотрудников института.

Гуторов — на каких данных сделали выводы обо мне?

Дорошенко (ответ) — на данных беседы с живыми людьми.

Белов — Я хочу сказать по поводу выводов комиссии. По выводам меня удивляет то, что комиссия разбирала только личные дела, не касаясь работы института. Обо мне дана собачья характеристика, хотя я имею в личных делах только положительные характеристики. Меня студенты благодарят за то, что я их выучил. В трудовой книжке у меня только благодарности. Я считаю, что в выводы попало провокационное заявление студентов. Эту провокацию устроил тов. Рахно. Я ни одного задания не срывал. Я всегда обижался на то, что если подчеркивали во мне как старого коммуниста. Я партийным положением и стажем не кичусь. Я знаю, почему сделали обо мне такие выводы. Да потому, что я писал различные заявления. Комиссия обязана разобраться обо мне принципиально. Комиссия не должна разбирать вопрос о трудовой деятельности. Почему на меня не обращают внимания, что я инвалид. Против Запаско я никогда не выступал, а только критиковал. У меня были инциденты с тов. Запаско. Меня удивляет, какую линию занимает Рахно, требуя удалить меня с бюро. В письме сформулировано, что зав. кафедрой Довбошинский подавал заявление в связи с тем, что не может работать со мной.

Довбошинский — Перед нами стоит задача — быть нам или нет. Если мы будем и дальше так нервничать о своих выступлениях, то нечего говорить о работе. Общего языка для улучшения работы мы таким путем не найдем. Я дезориентирован, кто же написал это анонимное письмо? Я писал заявление об увольнении с должности зав. кафедрой в связи с тем, что было недоразумение, конфликты между студентами и Беловым, между преподавателями. Белов заявлял студентам, что у доцента Любчика студенты могут научиться только формализму. На комсомольском собрании студенты заявляли, что учебный мастер Белов не дает им материалов и требовали объяснить какие функции учебного мастера. Сейчас, когда Белов уволился, работа на кафедре идет спокойно. Нет конфликтов. О доле нашего института: Я помню, было много неполадок при Сидорове. Теперь директор Запаско работает целеустремленно для института. Стало чисто. Но надо найти форму руководства. Аким Прохорович немного официально поставил себя, но в последнее

время и этого нет у него. Я думаю, что Аким Прохорович принял это к сведению. Наш коллектив здоровый. У нас нет таких людей, которые стремились бы к срыву в работе института. Каждый год у нас идут только склоки. Мы не говорим о состоянии учебной базы. Надо говорить больше о деле, а не о склоках.

Штернштейн — Удивительно, что от нашего коллектива вышло анонимное письмо. Ведь у нас все вопросы всегда обсуждались в открытой форме. Меня удивляет, что Обком не интересуется нами. На наши запросы никто не откликнулся. Все оставалось только в протоколах. У меня об Акиме Прохоровиче сложилось положительное мнение. Как руководителю ему работать с нами трудно. Это была судьба всех директоров нашего института. Каждый директор должен внимательно подходить к коллективу. Я слышала, многие высказывают недовольство, что Запаско не имеет контакта с коллективом.

В этом виноваты и сами преподаватели, проявляя свою пассивность. Раньше у нас была кошмарная обстановка. Были заговоры, фабриковались обвинения. Много преподавателей было уволено. У нас были хорошие художники и преподаватели Щербатенко и Сильвестров. Почему с ними раньше не беседовали, чтобы предотвратить факт их увольнения. Причина закрытия двух наших факультетов — это пассивность дирекции и парторганизации. С ликвидацией двух факультетов наш институт может скатиться до положения училища. У нас в институте нет отдела кадров, который бы занимался устройством выпускников.

Гуторов — Комиссия не верно подошла к анонимному письму. Это письмо появилось потому, что в институте идет расправа с сотрудниками института. Были угрозы уборщице Козак. Тов. Козак под запугиванием заставили написать заявление об уходе с работы. Комиссия не сказала о грубом администрировании директора. По этому вопросу должно быть собрано партийное собрание. В выводах комиссии чувствуется подозрение тех, кто написал анонимное письмо. Выводы комиссии составлялись при участии наших руководящих товарищей института. Это не объективно. Председатель комиссии сказал, что не важно, что в письме написано о выборах

партбюро, а вот важно сделать выводы о демагогах. В институте придираются к нам, кто голосовал против Запаско. От выводов остается такое впечатление, что разбираются дела тех, кто жалуется. У нас отсутствует забота о людях. Кафедра марксизма-ленинизма не укреплена у нас. Зав. кафедрой Рахно принимает активное участие в расправах. То, что записано о групповщине, это относится к тов. Юриной, Запаско, Рахно, а не к коллективу. У нас нарушается партийная демократия. Я всегда выступал и буду выступать, что директор не требовательный для нашего института. В анонимном письме люди жалуются на грубость директора, на его расправу с работниками института. От парторганизации скрывался факт аморального поведения зав. кафедрой Михайловского.

Севера — Мне не нравится, что в нашем институте есть склоки и, что не поднимаются вопросы о росте нашего института. Ликвидация двух факультетов сведет институт до уровня училища. У нас преподаватели все молодые. Академия художеств идет в разрез с декоративно — прикладным искусством. Я про себя скажу. Из моей мастерской никак не могут выселить жильцов. Бюст И. Франко я вынужден отливать в Москве. Знают об этом и прокуроры, и адвокаты. Если бы я дал взятку, то все было бы иначе.

Порожняк — Те факты, которые изложены в письме, я не знаю. Со многими фактами в письме я соглашаюсь. Аким Прохорович со мной не здороваются, когда я прошел на должность доцента. Аким Прохорович мне сказал, что обо мне речь в Министерстве не шла, чтобы представить меня к званию доцента. Против директора института голосовало половина коммунистов. Я возмущен тем, что дали награду Запаско и Рахно. О отношении закрытия двух факультетов скажу, что не надо их закрывать. Нам надо уйти из ведомства Министерства культуры. Оно нами не занимается.

Любчик — Если бы мне предложили подписать это анонимное письмо, я бы подписал его. Комиссия задала мне вопрос о перспективах института. Наша точка зрения сходилась. Я прямо излагал претензию к Акиму Прохоровичу, к тов. Юриной. На бюро вопрос о сохранении двух факультетов ре-

шился хладнокровно. Меня удивляет, что о ликвидации двух факультетов знают и тов. Когут, и тов. Маланчук и тов. Коваль, но ничего не помогают. У нас нет нормальных личных отношений с Акимом Прохоровичем. Есть только деловые. Сейчас цепляют ярлык кафедре декоративно-монументальной живописи, что она укомплектована преподавателями не специалистами. Почему Обком не поднимает голос на защиту двух факультетов?

Савельева — Комиссия неправильно сделала выводы, что бухгалтер не контролирует правильность соблюдения штатного расписания. В сентябре месяце я встретила Козак и она мне рассказала, когда она была на кафедре текстиля, что директор за руку ее вытолкнул. Ей было больно и она плакала.

Было бюро и на нем Запаско, Рахно и Кириленко были настроены, чтобы уволить меня с работы. Я же не знаю за что. Ведь для института я плохого ничего не сделала.

Кириленко — Я когда пришел в институт, то сразу же почувствовал, что на всех собраниях разбираются только склочные вопросы, а не вопросы организации учебного процесса. В письме половина вопросов кляузные. Взять хотя бы уборщицу Козак. Ведь она уволилась по собственному желанию. Кучмина уволили потому, что бухгалтерия не сделала проверки. Там была запущенность. Кучмин получил спирт по поддельной доверенности. В письме я упомянут как подхалим.

Беляев — Надоело слушать эти склоки. Причина в том, что у нас нет большого дела. И это будет до тех пор, пока будем находиться под сапогом Академии художеств. Аким Прохоровичу надо бросить тоже обвинение, что он прислушивается к Министерству культуры.

Рахно — Я считаю неправильным, что не следует разбирать анонимное письмо. Мы обязаны рассмотреть его. Нам надо очистить атмосферу. Я бы это анонимное письмо не подписал. Я не согласен с тем, что анонимные письма не следует принимать во внимание. Говорили о выборах партийного бюро и упоминали, что это очернило директора института. И не обязательно, что директор выбирался в состав партбюро. Я скажу откровенно, что у нас в институте есть групповщина, есть та-

кая группа, которая занимается склоками.

Товарищи недовольны, что меня наградили. Ведь меня то наградили тогда, когда меня и во Львове не было. Я пошел в Обком и заявил, для чего сделали мое награждение. Я знаю, что Гуторов не доволен мною. Ведь в присутствии зам.директора Гуторов обзывал меня подлецом, ханжой. Тут все построено на склоках. Ведь склока с Михайловским длится уже два года. Я считаю, что тов. Гуторов, тов. Любчик, тов. Савельева всегда защищают тех, кто проворовался.

Курилич — Мне понравилось выступление тов. Беляева. Не здорова душа нашего института из-за того, что тело института не здорово. Мы много времени говорили о склоках, а не делаем большое дело. Мне надоели эти склоки. У нас идут перепалки между преподавателями. Мне не нравится то, что некоторые наши педагоги, достигнув авторитета, теперь скатились до того, чтобы заниматься склоками.

Арофикин — Обычно об анонимных письмах пишется в “Крокодиле”. Я удивлен, что обком партии создал по этому письму комиссию. Там все факты кляузные. Я не верю тому, что тов. Запаско мог толкнуть уборщицу. Факты все натасканы. Надо это письмо отправить в “Крокодил”. В анонимном письме я указан, как подхалим. Вот что притащили. Ведь в институте стало лучше, больше порядка стало, улучшилась дисциплина. Я целиком присоединяюсь к выводам комиссии. Почему в выводах комиссии не указаны недостатки в аудиторном фонде, в оборудовании.

Борисенко — Я предлагаю вопрос о развитии института обсуждать отдельно.

Запаско — В таком переплете я еще не был. У меня есть недостатки. Я принимаю полностью, что у меня есть сухость в характере. Я учту это. Те факты, которые указаны в письме до того не честные, что меня волнует. Козак у нас была самая лучшая уборщица. В отношении кабинета скажу, что я ничего не дополнял в кабинете. Гонораров я не получал. Я разделяю думы Беляева и Курилича, что мало мы занимаемся серьезным делом. У нас еще нет традиций. Я считаю, что со стороны Гуторов и Любчика есть целенаправленная,

последовательная тенденция по отношению ко мне. По сохранению двух факультетов кафедры скульптуры и живописи ничего не сделали. Гуторов и Любчик недолюбливают прикладные отделения.

Я принимаю на себя вину, что плохая учебная база у нас. Тов. Савельевой я скажу, что до тех пор, пока будут покрываться разгильдяи, до тех пор у нас с вами будет расхождение. Я думаю, что будет тяжело работать до тех пор, пока не перестанут заводить склоки.

Гуторов — У меня нет личной неприязни к Запаско. И нет неприязни к прикладным отделениям. С тов. Запаско у меня противоречия только по принципиальным вопросам. Зав. кафедрой Рахно — мастер клеветы и интриг. Его уволили за аморальное поведение и перевели к нам укреплять кафедру. Рахно написал на меня клевету. У меня есть тоже большое желание покончить раз и навсегда со склоками.

Любчик — Тов. Рахно и Запаско уже установили, что известно, кто является автором анонимного письма. Аким Прохорович обвиняет меня в том, что я не люблю прикладные отделения. Наоборот, я очень люблю прикладное искусство.

Юрина — С тов. Запаско я нигде вместе не работала. Я работаю в вузах страны 25 лет и получаю надбавку за выслугу лет. В анонимном письме наш коллектив делится на две группы: на справедливых и подхалимов. Я имею свое мнение. Это деление ничем не обосновано. Анонимное письмо написано неграмотно. Все факты извращены. Но есть и правильные факты, что в институте нет производственной базы, плохое общежитие. Наша парторганизация должна стремиться к тому, чтобы создать производственную базу. Но нельзя смешивать все в одну кучу — т.е., что может директор сделать и что не сможет. Выгнать железнодорожников директор не в силах. Почему же мы из директора делаем врага? Относительно двух факультетов я, как секретарь парторганизации, стою за то, чтобы эти два факультета сохранить. Кафедры обоснования до сих пор еще не написали.

По предложению Белова надо всю идейно-воспитательную работу за прошлый год зачеркнуть. Я не согласна с этим. Лег-

че всего сказать, что Юрина работает только из-за того, что ей дали надбавку. Я заявляю, что ни за место на кафедре, ни за секретаря парторганизации я не держусь. Если меня уволят, я буду только довольна. Мне бросают обвинение, что Запаско прошел в партбюро под руководством Юриной. Там, где директор поднимает вопросы укрепления трудовой дисциплины, там я всегда поддерживаю директора.

В отношении награждения сделано правильно. Никаких документов мы ни на тов. Запаско, ни на тов. Рахно в обком не подавали для награждения. Эти кандидатуры выдвигал обком. Я не возражала. Обком партии согласия партбюро не требовал.

Давайте договоримся о том, чтобы покончить раз и навсегда со склоками. Мы до сих пор еще не приступили к изучению материалов XXII съезда КПСС, а кричим только о мелочах.

*Решение партбюро прилагается.
Секретарь партбюро (Е.А. Юрина)
Секретарь заседания партбюро (Вторушин)*

РЕШЕНИЕ

партийного бюро по обсуждению докладной записки комиссии обкома КПУ по проверке анонимного письма на имя секретаря обкома КПУ тов. Грушецкого

Партийное бюро, заслушав и обсудив докладную записку комиссии обкома КПУ по проверке анонимного письма на имя секретаря обкома тов. Грушецкого отмечает, что некоторые факты, изложенные в письме, частично подтвердились, хотя основное содержание письма носит грязный клеветнический характер и направлено на подрыв работы института. Партийное бюро констатирует, что действительно бывший заместитель директора по АХЧ тов. Хищенко ушел с работы по состоянию здоровья с хорошей характеристикой. Уборщица Козак не была допущена в аудиторию студентов текстильного отделения во время лекций. Тов. Кучмин освобожден от должности завхоза и зав. складом за разбазаривание имущества и фальсификацию докумен-

тов. Тов. Михайлишин действительно неоднократно получал замечания от ректора и считает их сам справедливыми. Старший лаборант Самойлов получил три выговора, на что были основания. Между ректором тов. Запаско и главным бухгалтером Савельевой нет необходимого контакта в работе, причиной чему является то, что тов. Савельева во всех случаях, когда ректор тов. Запаско принимает административные меры к нарушителям трудовой дисциплины, осуждает распоряжение ректора и совсем игнорирует указания проректора по АХЧ тов. Кириленка.

Таким образом, факты, изложенные в письме, имели место, но ректор института тов. Запаско, решая эти вопросы, не нарушая и не превышая своих прав, не проявил грубости и нетактичности.

Тов. Запаско в дозволенных административных формах стремится поднять учебную, научную, творческую работу и трудовую дисциплину в институте.

Неправильно заявление анонимного письма, что ректор тов. Запаско оторван от работы кафедр института и стремится использовать свое положение для написания докторской диссертации в рабочее время. Факты показывают, что тов. Запаско руководит учебным процессом, связан с кафедрами института, бывает в студенческом общежитии.

Вместе с тем партийное бюро отмечает, что в отношениях ректора тов. Запаско с работниками института есть элементы сухости, резкости. В работе преобладает администрирование, вместо постоянной, кропотливой воспитательной работы с членами институтского коллектива. В ректорате нет слаженности в работе между ректором тов. Запаско и проректором тов. Ткаченко.

Партийное бюро согласно с выводами комиссии, что в институте недостаточно ведется работа по решению животрепещущих вопросов, как связь учебного процесса с производством, внедрение курсовых и дипломных работ в производство, кафедры института еще недостаточно интересуются запросами художественной промышленности.

Правильно указывается в выводах, что партийные, профсоюзные собрания, ученые советы иногда сводятся к ненужным

дискуссиям, уходят от решения важнейших задач, стоящих перед институтом. Когда некоторые товарищи выступают не по сути вопроса, а с критикой ради критики.

Партийное бюро отмечает, что некоторые товарищи постоянно противостоят себя ректору, прибегают к демагогическим заявлениям, поддерживают нарушителей трудовой дисциплины, критикуя недостатки ректората, не помогают их предупреждать и искоренить, что ведет к дезорганизации всей работы института.

На партийном бюро при обсуждении выводов комиссии большинство коммунистов, заведующих кафедрами и ведущих преподавателей института высказали мнение, что необходимо положить конец всяким склокам, клевете по любому адресу и считать вопрос до конца разрешенным.

Вместе с тем партийное бюро постановило привлекать к строгой ответственности любого члена коллектива, который попытается вносить разлад в работу института.

Все вопросы учебной, научной, творческой работы, вопросы укрепления трудовой дисциплины решать на основе здоровой принципиальной критики.

Партийное бюро отмечает, что в выводах комиссии имели место неточности: неправильно указывается, что выпускники института все работают не по назначению (есть только отдельные факты); неправильно, что в институте существует групповщина; нет в выводах комиссии основного — необходимости расширения материальной базы института.

Кроме того, партийное бюро отмечает, что кафедра марксизма-ленинизма учитывает положение коммунистов Гуророва и Любчика и сделает необходимые выводы с целью укрепления трудовой дисциплины и взаимоотношений в коллективе.

ПАРТИЙНОЕ БЮРО ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Направить весь коллектив института на решение коренных вопросов роста института, поднятию учебной, научной, идейно-воспитательной, творческой работы.
2. Обратится в вышестоящие партийные органы и в Министерство культуры с вопросом об укреплении учебной, ма-

териальной базы института и улучшении жилищных условий сотрудников института.

3. Партийное бюро обязывает ректорат, кафедры института в двухмесячный срок составить перспективные планы развития института в свете задач, поставленным XXII съездом КПСС.

Державний архів Львівської області. — Ф. П. — 1838. — Оп. 1. — Спр. 37. — Арк. 28-39. Згідно з “Положенням про вищі учбові заклади СРСР”, затвердженого Радою Міністрів СРСР від 21 березня 1961 р. керівники всіх вищих навчальних закладів отримали титул “ректор”.

Annotation

Volodymyr Badyak. The episode of the history of artistic educational institution of 1961. In the proposed documents of destalinisation times or Khrushchov "thaw" the difficult process of relations between new director and a group of teachers party members are exposed. This group didn't perceive new authority as are authoritarian, that caused conflicts, appearance of anonymous letter adressed to local comittec of the communist party. It is the one of unknown pages of the LNAA history.

Key words: anonymous letter, authoritarian, teacher party members, discipline, leader.

Аннотация

Бадяк Володымыр. Эпизод в истории художественного учебного заведения 1961 года. В предложенных документальных материалах времен десталинизации или хрущевской оттепели раскрывается сложный процесс отношений между ново назначенным директором учебного заведения и группой преподавателей-партийцев, зачастую не воспринимающие их, считая действия нового руководителя авторитарными, что вызывало конфликты, появление анонимного письма, адресованного в обком партии, соответствующую реакцию, что составляет одну из интересных страниц истории ЛНАИ.

Ключевые слова: анонимное письмо, дисциплина, авторитарность, руководитель, преподаватели-партийцы.